

Рак на млечната жлеза - статистическо проучване на заболяването в Община Разград. Анкета и характеристика на анкетираните жени

Иванка Желева^{1,2}, Тодор Тодоров¹, Любка Стоянова²

Breast cancer - statistical study of disease in Razgrad Municipality. Poll and characteristics of female respondents: Women Federation – Razgrad is a Non Government Organization (NGO), which organizes screening of women from Razgrad Municipality of breast cancer. 7000 women have past such screening and 800 of them have filled in a poll. This paper deals with the preliminary examinations of the raw data from the screening.

Key words: Breast cancer, Screening .

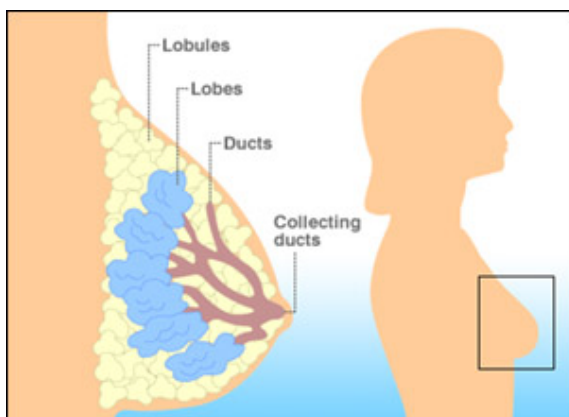
ВЪВЕДЕНИЕ

Като че ли октомври е месецът, в който се обръща най-много внимание на рака на гърдата. Но грижите, които жените полагат, за да намалят риска от болестта, трябва да са постоянни.

В началото на всяка кампания, най-важното е информираността. Няма как жените да полагат необходимите грижи за себе си, ако не знаят какви са те.

Всяка осма жена е заплашена да бъде застигната от страшната диагноза агресивен рак на гърдата. А рискът да се стигне до фатален край е 1:33, съобщават лекари.

Тези данни рядко се чуват по станалите вече традиционни кампании за борба с карцинома на млечната жлеза. Но от статистиката не може да се избяга. Напротив – подобна страшна равносметка може да накара дамите над 40 г. поне веднъж годишно да отидат при специалист и да прегледат гърдите си, убедени са лекарите. Само така туморът се диагностицира рано, когато той може да бъде победен с операция.

«Благодарение на кампаниите българките разбраха, че карциномът на млечните жлези вече е разпространено заболяване и може да се случи на всеки», заявява доц. Валентина Цекова от университетската болница «Царица Йоанна» - ИСУЛ (София). Доц. Цекова добавя, че ако преди 10 години една на десет жени е била с открит рак на гърдата в ранен стадий, днес 3 от 10 българки разбират за диагнозата си в началната фаза.

Тази статия е посветена на статистическо проучване на рака на млечната жлеза в община Разград, въз основа на данни, събирани от профилактични прегледи, организирани от Федерацията на жените – гр. Разград.

Федерацията на жените – Разград е създадена на 08.02.1999 г. с нотариално заверен договор съгласно изискванията на чл. 357 – 364 от Закона за децата и семействата. По-късно, в съответствие с изискванията на новия Закон за юридическите лица с нестопанска цел, на 09. 02. 2002 г. е съдебно регистрирана като сдружение с нестопанска цел в частна полза, а от 2008 г. като юридическо лице с нестопанска цел за обществена полза, което е регистрирано в Министерството на правосъдието.

Идеята за създаване на Федерацията на жените се роди на среща на ръководствата на Демократичния съюз на жените и Женската организация на ДПС, изхождайки от презумпцията, че решаването на много от проблемите на жените и децата в обществото не е политически окрасено. Тава беше в основата на решението ни да обединим усилията на всички женски организации на територията на Община Разград за решаване на проблемите им в различните направления. Сдружението се ръководи от Управителен съвет, в който участват председателите на колективно членуващите организации. Федерацията на жените – Разград не събира членски внос. Приходите са от доброволни дарения, от спонсорство, както и от спечелени проекти от различни направления.

Федерацията на жените – Разград е колективен член на Националното сдружение «Жени срещу рака» и на «Асоциацията за пациенти с онкологични заболявания и приятели» и участва в националните им форуми.

В своята 10 годишна дейност Федерацията на жените реализира различни проекти като един от най-важните е «Център за превенция на женското здраве», финансиран от Швейцарската агенция за регионално сътрудничество и Община Разград по програми Обществен Форум и Надграждащ Обществен Форум. Основната идея на проекта беше превенция на масовите заболявания на съвременната жена, запазване на здравето и трудоспособността ѝ. С този проект се целеше осигуряване на постоянен мониторинг на жените от Община Разград, застрашени от заболяванията рак на гърдата, рак на шийката на матката, остеопороза, заболявания на щитовидната жлеза. Проектът беше финансиран за една година и впоследствие УС на Федерацията на жените – Разград успя да осигури устойчивост на проекта и вече 12 години ежегодно се провеждат много профилактични прегледи с помощта на Община Разград, ДКЦ-1 - Разград и Националното сдружение «Жени срещу рака».

- Преглед за рак на гърдата – проведен за 6-ти път и общо прегледани над 7 000 жени. Прегледите се извършват от специалисти от Националния онкологичен център със съдействието на Националното сдружение «Жени срещу рака». При тези прегледи са открити карциноми и мастопatii, като всички нуждаещи се са получили своевременно направление за лечение.
- Преглед за рак на шийката на матката – проведен е за 4-ти път и общо прегледани над 1500 жени. Открити са 6 случая на карциноми като жените са насочени за лечение във Варна.
- Прегледи за остеопороза – проведен е за 4-ти път и общо са прегледани над 5000 жени. По предложение на Федерацията на жените пред Общинския съвет – Разград и с тяхна помощ бе закупен специализиран апарат за диагностициране на остеопороза, който беше предоставен за безвъзмездно ползване на ДКЦ -1 - Разград. При диагностициране на остеопороза резултатите показват висок процент на заболяемост.
- Преглед на щитовидната жлеза – проведен е 2 пъти и са прегледани над 1000 жени. Процентът на застрашените жени е над 33%.

- Прегледи за ранно откриване на диабет. Прегледани 200 жени, като 20 % от тях са застрашени от заболяването.

С редовно организирани профилактични прегледи Федерация на жените се утвърди като организация, в която основна грижа е здравето на жените и като такава е търсена от жените и работодателите в общината за съдействие при организация на профилактични прегледи.

Федерация на жените провежда и анкетиране на жените, преглеждани за рак на млечната жлеза. От всички 7000 прегледани на случаен принцип са анкетираны 800 жени.

ИЗЛОЖЕНИЕ

В настоящата работа е показана характеристиката на анкетираните жени – възраст, възраст при първа менструация, възраст при начало на полов живот, възраст при първа бременност, възраст при първо раждане, брой месеци на кърмене на детето като са използвани данните от анкетите на 253 случайно избрани жени от анкетираните 800.

В таблица 1 са дадени резултатите за брой жени (Count), за средните стойности (Average), за средното квадратично отклонение (Standard deviation), за коефициента на вариация (Coeff. of variation) и стандартната грешка (Standard error) на посочените по-горе показатели. Данните са обработени с програма STATGRAPH [1],

Таблица 1. Оценки на основните характеристики на показателите за жените

Показатели	Възраст	Възраст				Кърмене бр. месеци
		1 ^{ва} цикъл	1 ^{ви} полов акт	1 ^{ва} бременност	1 ^{во} раждане	
Count	253	231	210	234	227	230
Average	44,63	13,65	19,06	22,24	22,65	5,47
Standard deviation	10,89	1,43	1,91	4,04	3,73	4,59
Coeff. of variation %	24,40	10,47	10,02	18,17	16,46	83,79
Standard error	0,68	0,09	0,13	0,26	0,25	0,30
Minimum	18,0	10,0	14,0	15,0	16,0	0,0
Maximum	82,0	18,0	25,0	41,0	36,0	24,0

От резултатите в таблицата могат да се направят следните изводи:

а) Повече от 10 % от анкетираните жени не са посочили на каква възраст е бил първият им цикъл, на каква възраст са започнали полов живот, възраст при първа бременност, възраст при първо раждане и месеци на кърмене.

б) Средната възраст на анкетираните жени е около 45 години като най-младата анкетирана е била на 18 години, а най-възрастната на 82 години.

в) Средната възраст за първи цикъл е около 14 години като най-ранната възраст е 10 години, а най-късната – 18 години.

г) Средната възраст за начало на полов живот е 19 години в интервала от 14 до 25 години.

д) За първа бременност и първо раждане средната възраст е 22 – 23 години като интервалите са съответно от 15 до 41 години за бременността и от 16 до 36 години за раждането.

е) Жените средно са кърмили 5-6 месеца като тук интервала е от 0 до 24 месеца.

За всички показатели е извършена проверка дали стойностите им са разпределени по нормален закон.

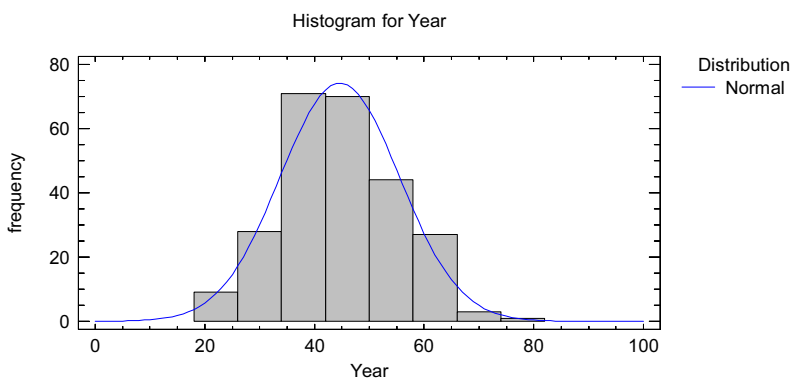
В таблица 2 са показани резултатите от тази проверка за възрастта на анкетираните жени, а на фигура 1 е показано разпределението на стойностите на възрастта и теоретичната крива на нормалния закон за тези стойности.

Таблица 2. Определяне на критерия χ^2 за възраст на жените

	Lower Limit	Upper Limit	Observed Frequency	Expected Frequency	Chi- Squared
at or below		25,99	9	11,00	0,36
	25,99	33,99	28	30,59	0,22
	33,99	41,99	71	60,76	1,73
	41,99	50,0	70	72,00	0,06
	50,0	58,00	44	50,91	0,94
	58,00	66,00	27	21,47	1,42
above	66,00		4	6,28	0,83

Chi-Squared = 5,55309 with 4 d.f. P-Value = 0,235102

Стойността на критерия χ^2 е 5,55, а $P(\chi^2, d.f.)$ е $0,235 > \alpha = 0,05$, Това означава, че нормалният закон описва добре разпределението на стойностите на възрастта на анкетираните жени.

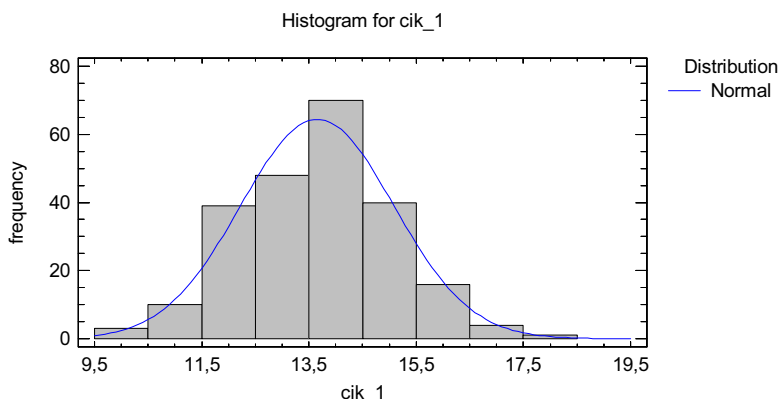
Фиг. 1. Разпределение на стойностите на възрастта и теоретична крива

Таблица 3. Определяне на критерия χ^2 за възраст на първи цикъл

	Lower Limit	Upper Limit	Observed Frequency	Expected Frequency	Chi- Squared
at or below		10,5	3	3,17	0,01
	10,5	11,5	10	12,08	0,36
	11,5	12,5	39	33,23	1,00
	12,5	13,5	48	57,13	1,46
	13,5	14,5	70	61,40	1,20
	14,5	15,5	40	41,27	0,04
	15,5	16,5	16	17,34	0,10
above	16,5		5	5,37	0,03

Chi-Squared = 4,1983 with 5 d.f. P-Value = 0,521234

За останалите показатели резултатите са аналогични като нормалният закон добре описва разпределението на стойностите на възрастта при първи цикъл (табл. 3. и фиг. 2.) и при възраст за начало на полов живот (табл. 4. и фиг. 3.). За останалите показатели нормалният закон не описва разпределението на стойностите им (фиг. 4., фиг. 5. и фиг. 6.).

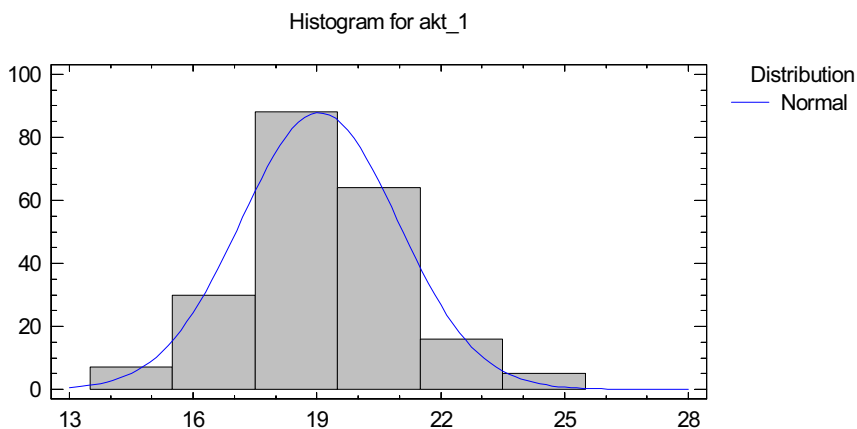

Фиг. 2. Разпределение на стойностите на възрастта при първи цикъл и теоретична крива

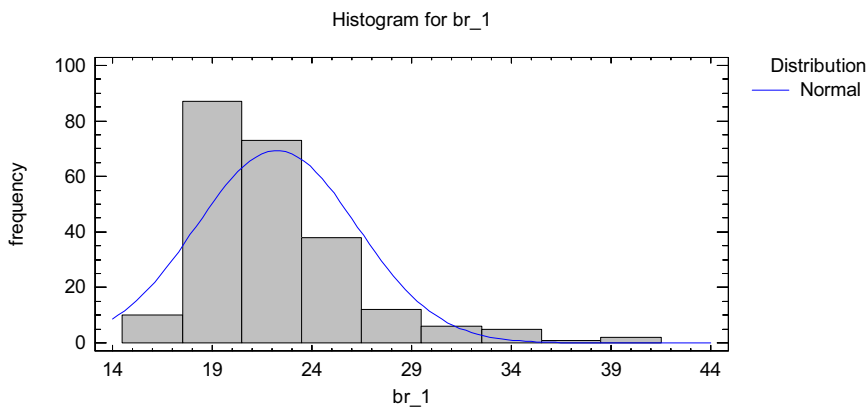
Таблица 4. Определяне на критерия χ^2 за възраст на начало на полов живот

	<i>Lower Limit</i>	<i>Upper Limit</i>	<i>Observed Frequency</i>	<i>Expected Frequency</i>	<i>Chi-Squared</i>
at or below		15,5	7	6,55	0,03
	15,5	17,5	30	36,98	1,32
	17,5	19,5	88	80,74	0,65
	19,5	21,5	64	64,67	0,01
	21,5	23,5	16	18,97	0,46
above	23,5		5	2,09	4,04

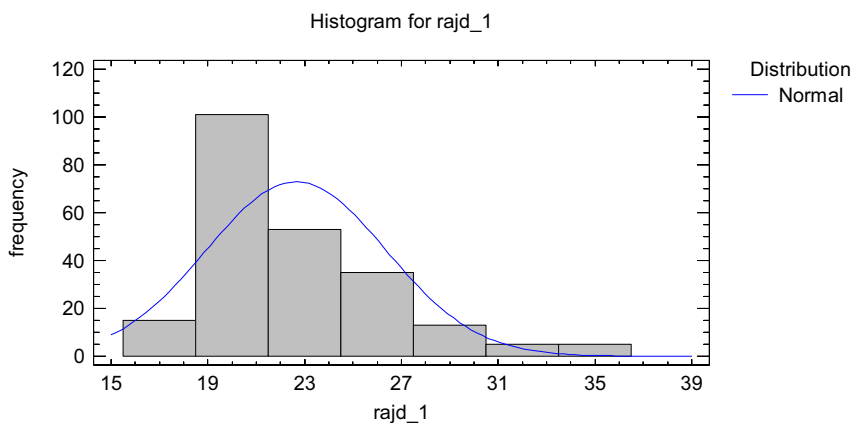
Chi-Squared = 6,51867 with 3 d.f. P-Value = 0,088927

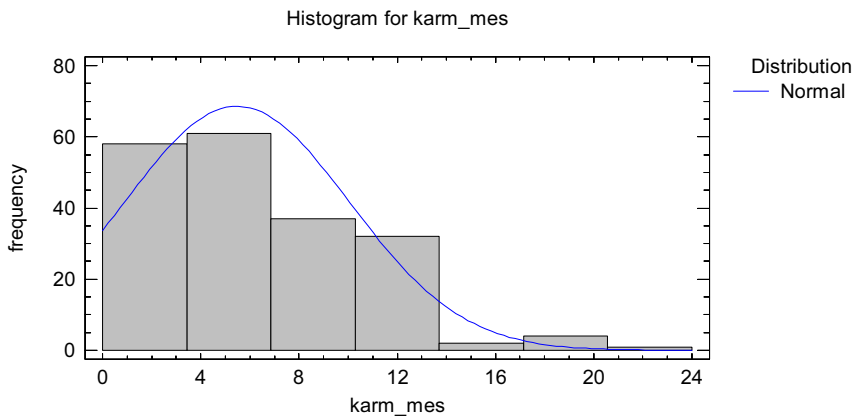
Фиг. 3. Разпределение на стойностите на възрастта при начало на полов живот

Фиг. 4. Разпределение на стойностите на възрастта при първа бременност

Фиг. 5. Разпределение на стойностите на възрастта при първо раждане

Фиг. 6. Разпределение на стойностите на броя на месеците на кърмене

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

След обработване на данните от анкетните карти на 253^{те} жени от разградска област можем да кажем, че повече от 10 % от тях не са отговорили на всички въпроси в анкетата.

Повече от 50 % от жените, чиито анкети са обработени са на възраст от 34 до 50 години, като средната възраст е около 45 години.

Най-много са жените, чийто цикъл е започнал на 14 години, като средната стойност също е около 14 години.14

Най-много са жените, чийто полов живот е започнал между 17,5 и 19,5 години, като средната възраст за този показател е 19 години.

Най-много са жените, чиято бременност е в интервала 17,5 и 19,5 години, като средната стойност е около 22 години.

Най-много са жените, чието първо раждане е в интервала 18,5 и 21,5, като средната стойност е около 23 години. Бременността на жените е в интервала от 15 до 41 години, а ражданията в интервала от 16 до 36 години. Това означава, че при някоя от бременностите е нямало живо родено дете.

Малко по-малко от 50 % от жените са кърмили до около 7 месеца. Останалите са кърмили от 7 до 24 месеца.

Познавайки характеристиките на жените, преминали през профилактичните прегледи, осъществени с помощта на Федерацията на жените в Разград, и заболяванията на гърдата, на шийката на матката, на матката и на яйчниците, могат да се установят зависимости на тези заболявания и чрез информирание на жените с факторите, влияещи на заболяванията, да се постигне ранно им откриване и свеждането до минимум на фатални последици.

“40 % от случаите на рак могат да се предотвратят с превенция”, казва доц. Валерианова, директор на националната онкологична болница.

Запомнете!

Никой не е защитен, но ранната диагноза е гаранция да успешно лечение!!!

ЛИТЕРАТУРА

1. Statgraphics Centurion XV. User Manual. Statpoint Inc., Herndon Virginia USA, www.statgraphics.com

За контакти:

Доц. д-р Иванка Желева, Катедра “Топлотехника и хидравлика”, Русенски университет “Ангел Кънчев”, тел.: 082-888-582, e-mail: IJeleva@uni-ruse.bg

Доц. д-р Тодор Тодоров, Катедра „Числени методи и статистика”, Русенски университет „Ангел Кънчев”, тел.: 082-888-720, e-mail: ttodorov@uni-ruse.bg

Любка Стоянова – Председател на Управителния съвет на Федерация на жените – гр. Разград

Докладът е рецензиран.